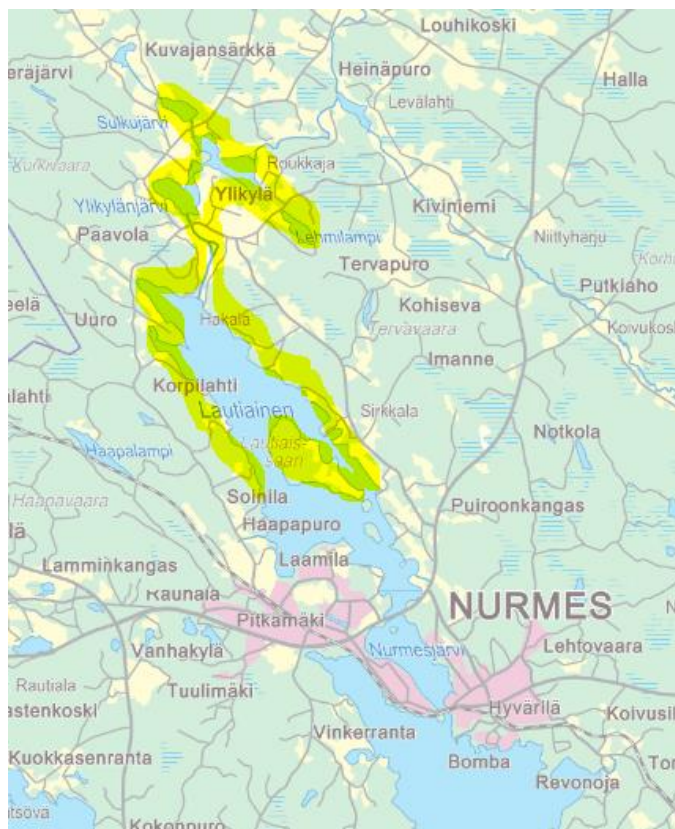

20.5.2019

NURMEKSEN KAUPUNKI

Ylikylän ja Lautiaisen rantaosayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Ylikylän ja Lautiaisen rantaosayleiskaava

1. OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TARKOITUS

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § :n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallisilla on ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville mahdollisuus esittää alueelliselle ELY-keskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä (MRL 64 §).

2. MITÄ JA MISSÄ ON SUUNNITTEILLA?

Rantaosayleiskaavan alueeseen kuuluu Ylikylänjärven, Roukkajanjärven, Lehmilammen, Sulkujärven ja Lautiaisen ranta-alueita. Lautiaisesta osa on jo voimassa olevan Nurmeksen keskustaaajaman rantaosayleiskaavan piirissä, joten Lautiaisen ranta-alueista vain osa on mukana tässä kaavassa.

Nurmeksen kaupunki perii maankäyttö- ja rakennuslain 76 §:n mukaisesti enintään puolet yleiskaavan laatimiskustannuksista maanomistajilta heidän kaavasta saamansa hyödyn suhteessa.

Kaava-alue sijoittuu Nurmeksen keskustasta katsottuna pohjoisen ja luoteen väli- maastoon. Lähimmillään kaava-alue on noin kolmen kilometrin etäisyydellä Nurmeksen taajama-alueesta, kauimmaisillaan reilun kymmenen kilometrin päässä. Suunnittelualueeseen kuuluu ranta-alueita Ylikylästä, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Suunnittelualan likimääräinen sijainti ilmenee kansikuvasta keltaisella peitevärillä merkittynä.

Tavoitteena on laatia oikeusvaikutteinen rantaosayleiskaava, jolla mitoitetaan alueen maanomistajien rakennusoikeus rantavyöhykkeellä. Mitoituksen perusteella osoitetaan rakennuspaikat huomioiden parhaalla mahdollisella tavalla muun muassa Ylikylälle vuonna 1996 laadittu kyläsuunnitelma, luontoarvot, arkeologinen kulttuuriperintö sekä Ylikylän arvo kulttuuriympäristönä.

Suunnittelualueella on rantaviivaa yhteensä noin 37 kilometriä. Tästä määrästä n. 27 kilometriä on järven tai yli 10 hehtaarin lammen mannerrannalla. Lisäksi suunnittelualueella on n. 4 kilometriä jokirantaviivaa ja 6 kilometriä Lautiaissaaren rantaviivaa.

3. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (14.12.2017) koskevat seuraavia asiakokonaisuuksia:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö

20.5.2019

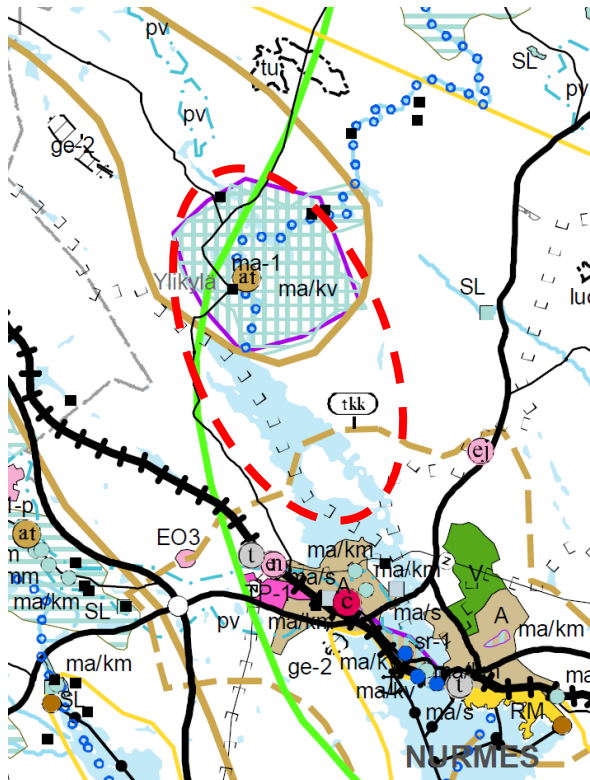
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

MRL 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteutumista.

Maakuntakaava

Pohjois-Karjalan maakuntakaava on laadittu vaihekaavoina 1-4. Maakuntavaltuusto hyväksyi Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 1. vaiheen 21.11.2005. Valtioneuvosto vahvisti sen 20.12.2007. Maakuntakaavan 2. vaihe on hyväksytty 4.5.2009 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 10.6.2010. Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 3. vaiheen kokouksessaan 3.6.2013. Ympäristöministeriön vahvisti sen 5.3.2014. Maakuntakaavan 4. vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 15.6.2015 ja ympäristöministeriö on vahvistanut sen 18.8.2016.

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus käynnisti 21.12.2015 Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040 laatimisen. Maakuntakaavatyö on luonteeltaan kokonaismaakuntakaavan tarkistus eli tavoitteena on saattaa maakuntakaava ajan tasalle ja yksiin kansiin. Kaavatyössä käydään mm. läpi aiempien vaihemaakuntakaavojen ajantasaisuus.

Kuva 1. Ote maakuntakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on merkitty punaisella katkoviivalla

Vahvistetuissa vaihekaavoissa on seuraavia aluevarauksia ja muita merkintöjä laadittavan rantayleiskaavan alueella:

20.5.2019

VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ (ma/kv)

Osa-aluemerkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009).

Suunnittelumääräys

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus ja ominaispiirteet sekä turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen.

Ylikylän alue on osoitettu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Ylikylän kuvausta Museoviraston RKY-inventoinnista: "Ylikylän taapainoisen kylämaiseman elementit ovat sokkeloinen vesistö, laajoja näkymiä avaavat rinpellot sekä niitä rajaavat metsät. Asutus on sijoittunut vesistöjen molemmin puolin muodostaen kaksi tiheämpää nauhamaista ryhmittymää kylätien varteen.

Ylikylän rakennuskulttuuri kerrostuu 1800-luvulta nykypäivään. Kumpareiden laella sijaitsevat tilakeskukset suurine pihapuineen."

KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeät alueet.

Suunnittelumääräys:

Alueen suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon kulttuuriympäristön kokonaisuus ja erityispiirteet sekä turvattava ja edistettävä niiden säilymistä.

Myös maisema-arvoihin Ylikylän osalta painottuva merkintä ma-1 on alueella voimassa. Ylikylä on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen mm. valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuurimaisemien nykytilaa luodanseen selvityksen mukaan maisema-alueen uudelleenrajaukselle on tarvetta.

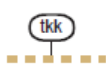
KYLÄALUE (at, at-1)

Kohdemerkinnällä osoitetaan maaseutuasutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka palvelujen, asutuksen, kulttuuriympäristön tai elinkeinotoimintojen kannalta ovat tärkeitä kehittämisen kohteita. Lisämerkinnällä -1 osoitetaan rantakylä, joita pidetään suositeltavina pysyvän ja loma-asutuksen alueina.

Suunnittelmääräys:

Suunnittelussa ja rakentamisessa tulee kiinnittää huomiota rakentamisen sopeuttamiseen olevaan kylärakenteeseen ja -ympäristöön sekä vesi- ja jätevesihuollon järjestämiseen. Uudisrakentaminen tulee ensisijaisesti ohjata tukemaan nykyistä kylärakennetta ja palvelujen hyvää saatavuutta. Rantakylään liittyviä ranta-alueita suositellaan pysyvän asutuksen ja tavanomaista haja-asutusta tiiviimmän loma-asutuksen alueina. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ranta-alueille tulee varata riittävästi kylää palvelevia virkistysalueita.

Ylikylä on osoitettu maakuntakaavassa at- merkinnällä kyläalueeksi.

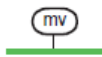
TAAJAMASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE (tkk)

Merkinnällä osoitetaan taajamaan liittyvää lähialuetta, jolla on tarvetta maankäytön ohjaukseen taajamarakenteen ja haja-asutusalueen yhteensovittamisessa yhdyskuntarakenteen, ylikunnallisen virkistys- ja vapaa-ajanverkoston sekä kulttuuriarvojen kannalta.

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää yhteiskuntarakenteen eheyttämistä ja ottaa huomioon taajaman laajentumis- ja kehittämistarpeet, virkistys- ja vapaa-ajanverkostojen jatkuvuus sekä maisemarakenteen ja kulttuuriympäristön erityispiirteet. Maaseutuelinkeinojen kannalta hyvät peltoalueet tulee turvata muulta rakentamiselta.

Taajamaseudun kehittämisen kohdealueen merkintä ulottuu hieman nyt laadittavan rantayleiskaavan alueelle aivan kaava-alueen eteläosissa.

MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN VETOVOIMA-ALUE (mv-1, mv-2, mv-3, mv-4, mv-5)

Merkinnällä osoitetaan arvokkaan luonnonympäristön, matkailun ja virkistyksen kannalta valtakunnallisesti ja osin kansainvälisesti merkittäviä kehitettäviä aluekokonaisuuksia.

- mv-1 Kolin-AhmoVaaran-Vuonislahden-Ahvenisen alue
- mv-2 Ruunaan-Lieksanjoen alue
- mv-3 Jaamankankaan-Huhmarin-Höytiäisen alue
- mv-4 Bomban-Hyväriän-Saramon-Peurajärven-Mujejärven alue
- mv-5 Ilomantsin-Petkeljärven-Putkelanharjun-Möhkön alue

Matkailun ja virkistyksen vetovoima-alueeksi on osoitettu mv- viivamerkinnällä Nurmeksen keskustasta/Bombalta Kainuun rajalle ulottuva vyöhyke (mv-4), johon myös rantayleiskaavan alue lähes kokonaan kuuluu.

MAASEUTUKEHITTÄMISEN ERITYISALUE (mk)

Merkinnällä osoitetaan maaseudun kehittämisalueita, joilla kehitetään erityisesti maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöihin sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeino- ja vapaa-ajan toimintaa. Alueella on tarvetta yhteistoimintaan yhteisten suunnittelu- ja kehittämisperiaatteiden luomiseksi.

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueeseen liittyvät luonnon, kulttuuriympäristön tai maiseman erityispiirteet. Uusi asutus ja elinkeinotoiminta tulee ensisijaisesti sijoittaa nykyiseen kylärakenteeseen sen erityispiirteet huomioon ottaen. Maaseutuelinkeinojen kannalta hyvät peltoalueet tulee turvata muulta rakentamiselta.

Maaseutukehittämisen erityisalueeksi on osoitettu mk-viivamerkinnällä laaja-alue Nurmeksen ja Valtimon alueilla, johon myös rantayleiskaavan alueelle sijoittuva Ylikylä kuuluu.

..... **MELONTAREITTI**

Merkinnällä osoitetaan ohjeellisesti maakunnallisesti tärkeät luokitellut ja rakennetut sekä kehitteillä olevat melontaan erinomaisesti soveltuvat jokivesistöt.

Pohjoisen suunnasta kaava-alueelle laskeva jokiverkosto (mm. Saramojoki, Ylikylänjoki) on osoitettu maakunnallisesti tärkeäksi melontareitiksi.

OHJEELLINEN MOOTTORIKELKKAILUREITTI

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävät ohjeelliset moottorikelkkailureitit.

Suunnittelumääräys

Moottorikelkkareitit tulee ohjata kulkemaan siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa asutukselle, elinkeinoille ja luonnonympäristölle. Yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien ja viranomaisten kanssa. Suunnittelussa tulee lisäksi ottaa huomioon ympäristövaikutukset.

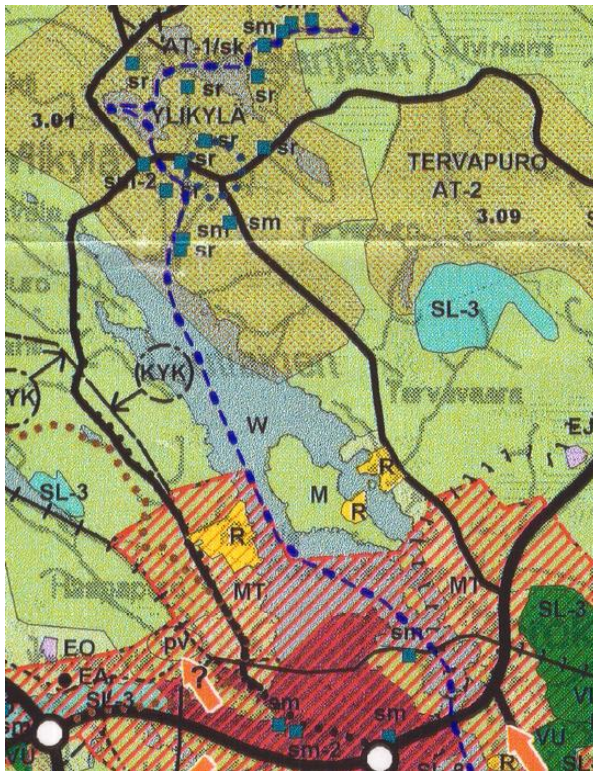
Ohjeellinen moottorikelkkareitti on osoitettu kulkemaan Nurmeksen keskustan suunnasta Lautiaisen jäätä pitkin Lautiaisen pohjoisrannalle

20.5.2019

Nurmeksen kaupungin yleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.10.2000. Kaava on nimeltään Rakennusuunnitelma 2010, eikä se ole oikeusvaikutteinen. Kaava ohjaa kaupungin yhdyskuntakehitystä ja toimii osana kunnan kehittämisstrategiaa.

Rakennusuunnitelmassa on osoitettu rantayleiskaavan alueella Ylikylä AT-1-merkinnällä "pääkylä, jolla sijaitsee tai jolle suunnitellaan maaseudun peruspalveluita ja jota pidetään kunnan tasapuolisen kehittämisen ja rakentamisen kannalta edullisena.

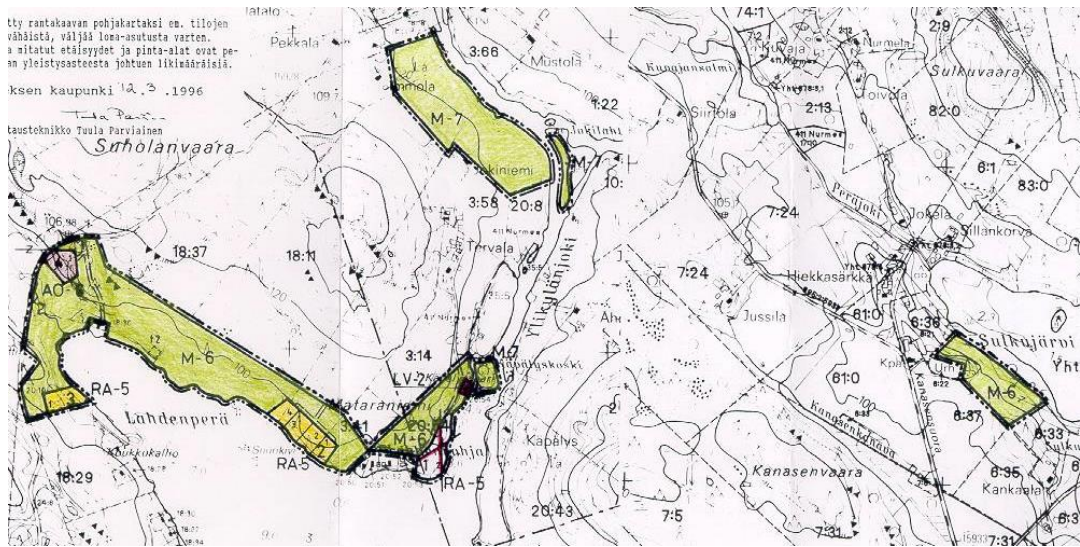
Alueiden käytön ja rakentamisen järjestämisen ohjaamiseksi tulisi laatia asema-kaava tai vähintäänkin kyläsuunnitelma". Lisäksi on osoitettu muun muassa R-merkinnällä loma- ja matkailualueita rantayleiskaava-alueen eteläosiin, sekä arvokkaita rakennuskohteita ja muinaisjäännöksiä Ylikylän alueella.

Kuva 2. Ote Nurmeksen yleiskaavasta (rakennusuunnitelma 2010) rantayleiskaavan alueella.

Yleiskaavan lisäksi suunnittelualueella on voimassa Mataraniemen rantakaava, joka ulottuu useiden tilojen alueelle Lautiaisen, Ylikylänjoen ja Sulkujärven rannoilla. Rantakaavalla on osoitettu 5 omarantaista loma-asunnon rakennuspaikkaa ja yksi ei-omarantainen erillispientalon rakennuspaikka. Rantakaava on vahvistettu Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksessa 15.1.1998.

20.5.2019

Ote Mataraniemen rantakaavasta.

Rakennusjärjestys

Lieksan ja Nurmeksen yhteinen rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.3.2012

Muita rantaosayleiskaava-aluetta koskevia suunnitelmia ja selvityksiä

Ylikylän kyläsuunnitelma, laadittu kyläläisten ja Nurmeksen kaupungin yhteistyönä vuonna 1996.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maaseudun kulttuurimaisemien ja maisemanähtävyyksien nykytila Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, 2014.

RKY-inventointi, Museovirasto, 2009

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, Maisema-alue työryhmä, 1995.

Nurmeksen keskinen osa-alue 1, järvien ja suurten lampien rantojen luontoselvitys, Katri Kokkonen/Nurmeksen kaupunki, 2006

Rantaosayleiskaavatyön yhteydessä laadittavat selvitykset

Kulttuuriympäristöselvitys rakennuskulttuurin ja maiseman osalta. 2014-2015

4. OSALLISET

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä on mainittu ne tahot, jotka ovat osallisia kaavatyössä, kuten maanomistajat, kuntalaiset viranomaiset ja yhteisöt.

Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan sisällöstä, vaikutuksista ja muista oleellisista asioista keskustellaan riittävän varhaisessa vaiheessa niiden osallisten kanssa, joita asiat koskevat.

Ylikylän ja Lautiaisen rantaosayleiskaavan osallisia ovat:

20.5.2019

Kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

- kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen maanomistajat, asukkaat ja työntekijät

Viranomaiset:

- Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
- Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue
- Museovirasto
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Nurmeksen kaupungin hallintokunnat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- alueella toimivat puhelin-, sähkö- ja vesiyhtiöt
- kalastuskunnat, kylätoimikunnat, tiehoitokunnat, vesiosuuskunnat
- Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri, Ylä-Karjalan luonnonystävät

5. TIEDOTTAMINEN, OSALLISTUMISMENETTELY JA KAAVOITUKSEN KULKU

Rantaosayleiskaavatyön eri vaiheista tiedotetaan osallisille Ylä-Karjala-lehdessä, ja Nurmeksen kaupungin www-sivuilla (www.nurmes.fi). Asiakirjat ovat nähtävänä myös Lieksan ja Nurmeksen teknisen viraston maankäytössä. Kaavasta järjestetään esittelytilaisuudet alkuvaiheessa ja kaavan luonnosvaiheessa.

Osallisille varataan mahdollisuus osallistua kaavan laadinnan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta. Mielipiteitä voi esittää koko kaavoitus-työn aikana ehdotuksen nähtävillä olon loppumiseen saakka, vaikka aikarajoja esitetään nähtävillä olojen yhteydessä.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin kunta varaa osallisille tilaisuuden mielipiteen esittämiseen, sekä tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu.

Viranomaisilta pyydetään lausunnot luonnos- ja ehdotusvaiheessa.

Alustava aikataulu

Kaavan vireilletulo	kaavoituskatsaus 2014
Selvitysten laadinta	loppuvuosi 2014 – kesä 2015
Kaavan valmisteluaineisto	kesä 2015 – kesä 2019 (työ oli välillä keskeytettynä)
Ehdotusvaihe	syksy 2019
Hyväksyminen	alkuvuosi 2020

6. LAADITTAVAT SELVITYKSET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Kaavan vaikutuksia arvioidaan koko kaavaprosessin ajan. Vaikutukset kootaan kaavaselostukseen sekä kaavaluonnos, että kaavaehdotusvaiheissa. Tarvittaessa arvioidaan vaikutuksia:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

7. YHTEYSTIEDOT

Nurmeksen kaupunki

Kirkkokatu 14
75500 NURMES

Stiina Seitavuo
maankäyttösuunnittelija
040 104 5716
stiina.seitavuo@nurmes.fi

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

PL 1199 (Microkatu 1)
70211 KUOPIO

Timo Leskinen,
aluepäällikkö, DI
040 508 9680
timo.leskinen@fcg.fi